

De Frans-Marokkaanse **Leïla Slimani** (35) won met haar tweede roman *Chanson douce* de Prix Goncourt, de belangrijkste literaire prijs in Frankrijk. Een boek over drukke, ambitieuze ouders die hun kinderen achterlaten bij een nanny die ze eigenlijk helemaal niet kennen, met alle gevolgen van dien. OPZIJ zocht Slimani op in Parijs.

het verhaal van de **ONZICHTBAREN**

‘De baby is dood! De allereerste zin van je boek komt kei en keihard binnen. Louise, de oppas, heeft twee jonge kinderen vermoord en de moeder ziet hoe haar baby in een grijze zak wordt geritst.

Ook de oppas zelf heeft tevergeefs geprobeerd zich van het leven te beroven. Wat dacht je, laat ik eens schrijven over de nachtmerrie van iedere ouder?

“Ik heb zelf twee kinderen, een zoon van zes en een baby van drie maanden, en na de geboorte van de eerste zocht ik ook een nanny. De eerste dag dat ik mijn baby bij haar liet, dacht ik: waar ben ik mee bezig, ik ken haar helemaal niet! Ik was heel bang. Na een tijdje leerde ik haar kennen

en was ik niet meer bang. Ik bedacht me dat elke moeder dit moest voelen. Het leek me een goed onderwerp voor een roman. En oké, de eerste zin is verschrikkelijk. Maar ik dacht: zo, dan hebben we dat maar gehad. Vanaf dat moment kom je erachter hoe dit heeft kunnen gebeuren. Veel vrouwen vertelden me dat ze na die zin het boek niet verder wilden lezen. Dat kan ik wel begrijpen ja, haha. Maar ze deden het uiteindelijk wel.”

Is het gebaseerd op een waargebeurd verhaal?

“Er is een waargebeurd verhaal dat me inspireerde dit te schrijven. In 2012 stak een nanny twee kinderen dood in de badkamer. Ook probeerde ze zichzelf te doden. De karakters in mijn boek hebben verder niets met deze zaak te maken. De naam van de oppas, Louise, komt van de beroemde Woodward-zaak. In 1997 doodde Louise Woodward, een jonge au-pair uit Engeland, een baby van

een paar maanden oud doordat ze hard met hem schudde. Ze werd vervolgd en haar advocaat viel juist de moeder van de baby aan. Als zij had gewild dat haar kind was blijven leven, dan had ze thuis moeten blijven en niet haar kind bij iemand anders moeten achterlaten. Ik vond dat zo verschrikkelijk, dat is toch niet de schuld van de moeder? Dat zou betekenen dat als je wil dat je kind veilig is, je altijd thuis moet blijven... Echt *stupide*.”

De ouders in je roman zijn druk, ambitieus en kijken de andere kant op als de nanny vreemd gedrag vertoont. Want anders stort de combinatie van werk en gezin volledig in. Vind je dat ouders de combinatie werk en gezin anders moeten aanpakken?

“In Parijs en in andere grote steden worden nanny’s ingehuurd om voor de kinderen te zorgen, volgens mij is dat bij jullie in Nederland minder gewoon. Mijn roman is een verhaal, wel een naar verhaal, maar het bevat geen boodschap. Ik vind wel dat mannen en vrouwen even ambitieus mogen zijn. In onze maatschappij ligt de schuld altijd bij vrouwen. ‘Oh je werkt fulltime, en je kinderen dan? Zijn ze niet ongelukkig zonder jou? Waarom werk je zoveel?’ Maar als een man veel weg is voor zijn werk wordt er gezegd: ‘Ah je kunt je kinderen niet veel zien.’ Als een kind op school ziek is of een probleem heeft, wordt de moeder gebeld, niet de vader. Het is zo ongelijk. Je moet je schuldig voelen als moeder, anders ben je geen goede moeder. Ook vrouwen praten elkaar een schuldgevoel aan, dat is toch raar. Ze kunnen heel gemeen zijn. Ze zouden elkaar moeten supporten. Maar soms is het zo moeilijk voor jezelf, dan ga je iemand anders een naar gevoel aanpraten zodat je jezelf minder schuldig voelt. Meer *fraternité* onder vrouwen, *sœurité* noemen we dat.”

Belangrijke thema’s in je boeken zijn eenzaamheid, schaamte, klassenverschillen, vernedering. Waar komt dat vandaan?

“Ik haat vernedering, echt ik haat het. Ik ben geboren en getogen in Marokko. Het was in die tijd een arm land, er was veel geweld en sociale verschillen. Misschien is het iets uit mijn kindertijd dat dit heeft aangewakkerd. Ik wil het verhaal vertellen van de mensen die we niet zien. Louise uit het boek bijvoorbeeld, ze is onzichtbaar, dat wil ze ook zijn. In Parijs is ze een *nobody*. Ik zie dit soort mensen juist wel. Toen mijn eerste kind geboren was, ging ik vaak met hem naar pleintjes en speeltuinen en daar keek ik naar nanny’s die daar zaten met hun oppaskinderen. Ze kwamen uit Marokko, Algerije, de Filipijnen. Ik dacht over hun leven. Het moet zo moeilijk zijn geweest om hun eigen kinderen en familie achter te laten in hun land om dan vervolgens andere kinderen op te voeden. Deze kinderen hebben rijke ouders, dragen dure kleren en gaan naar de beste scholen. Terwijl deze arme vrouwen niet eens kleding voor hun eigen kinderen kunnen kopen. Een heel moeilijk, eenzaam en verdrietig leven. Ik knoop altijd een praatje aan met deze vrouwen.

Waar ze vandaan komen, hoe ze hier zijn gekomen. De vrouwen uit Afrika werkten vaak in hun thuisland als journalist of docent, maar moesten vluchten vanwege de oorlog. Ik praat nog steeds met ze. Ik kwam laatst een vrouw tegen die mijn boek had en vroeg of ik het wilde signeren. Mijn zoontje heeft blond haar en blauwe ogen. Ik word nog weleens verward als de nanny van mijn zoon, haha. Ik voel me dus erg verwant met hen.”

Je won de Prix Goncourt, je was de vijfde vrouw in twintig jaar die deze prijs kreeg toegekend en Simone de Beauvoir was een van je voorgangers. Wat betekent dat voor je?

“Het is belangrijk dat vrouwen hun verhaal vertellen. Mannen en vrouwen zijn gelijk, mannen en vrouwen schrijven ook hetzelfde. Maar het point of view van een vrouw is anders dan dat van een man. Een vrouw ziet de wereld gewoon anders. Het is belangrijk voor vrouwen om te vertellen hoe het is om vrouw te zijn, hoe we sommige zaken zien en met welke moeilijkheden we kampen. Ik ben een feminist. We zijn al ver, maar er moet nog zoveel gebeuren. Er is een culturele revolutie nodig. Mijn zoontje zegt weleens: ‘Nee, dat wil ik niet doen, dat is iets voor meisjes’, dan zeg ik: ‘Dat bestaat niet.’ Het is belangrijk om altijd op te letten bij onze kinderen dat we niet in seksistische waarden vervallen. We zijn hetzelfde en kunnen hetzelfde. Als iemand vroeger tegen mij zei dat ik iets niet zou kunnen omdat ik een meisje ben, gaf mij dat juist motivatie om het wel te doen. Ik lachte diegene uit in zijn gezicht. Mijn vader was ook een feminist. Hij zei altijd: ‘Als iemand tegen je zegt dat je het niet kunt, *prove them wrong*.’ In Marokko zijn veel mannen feminist, daar kunnen ze in Europa nog wat van leren.” ●

Een zachte hand (oorspronkelijke titel *Chanson douce*)
€19,99 (Nieuw Amsterdam)

